

פסטיבלים בעולם

בת-שבע, שלא הצליחה במכירה המוקדמת, זכתה בסיום הופעתה לרעמי תשואות ממושכות של קהל שואג, שורק ורוקע ברגליו. ואילו הלהקה של ברישניקוב, שמכרה היטב הותירה הד דל יחסית

פסטיבל קאן: פורסיית' מזייף

אורה ברפמן

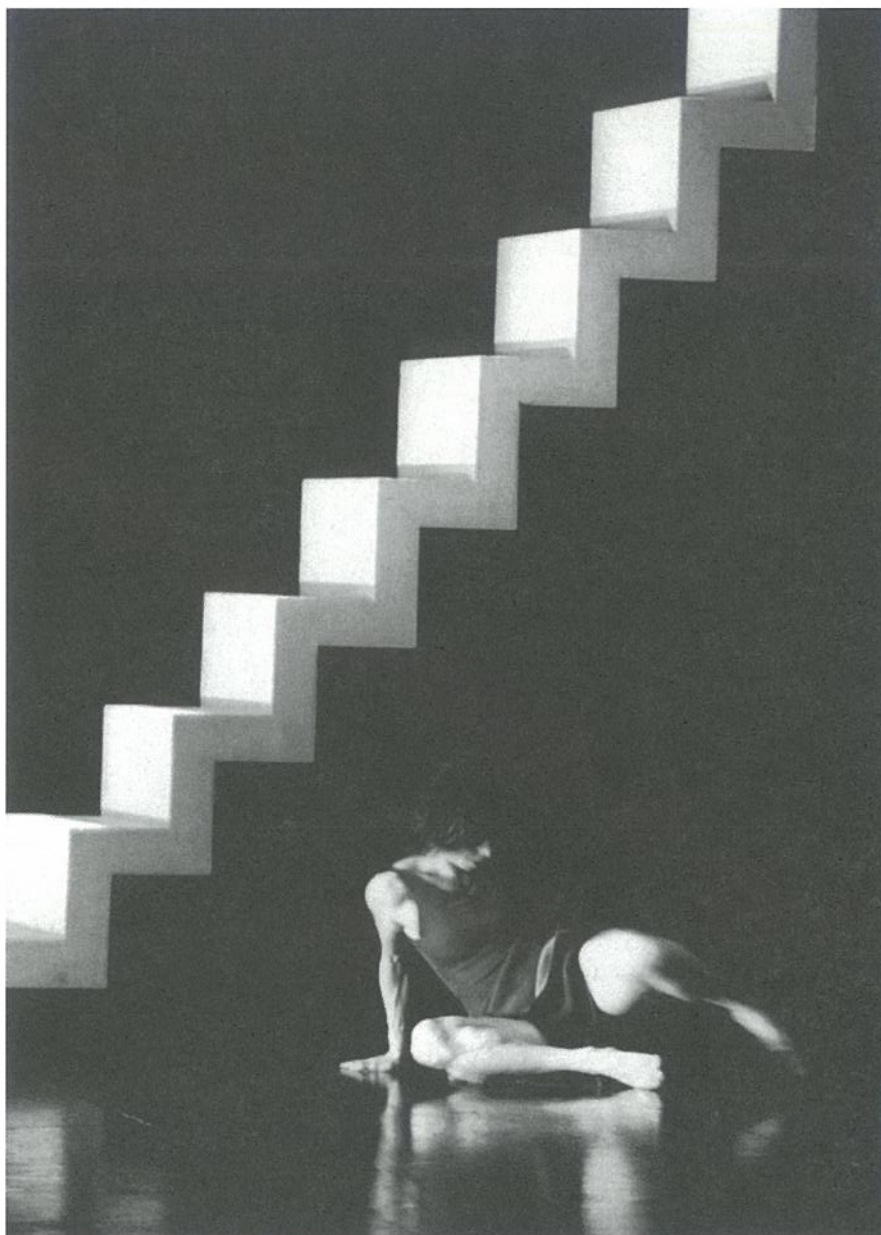
בשעה שעיירות קיט רבות בריביירה הצרפתית נכנסות לתרדמת חורף, מקיימת עיריית קאן פסטיבל מחול, אחד משרשרת פסטיבלים שהפכו ל"תעשיית" תרבות משגשגת שתורמת לא מעט לכלכלת המקום בכל עונות השנה. הפסטיבל מתקיים במשך שבוע, אחת לשנתיים, והאחרון נערך בדצמבר '99. מנהלו יורגוס לוקוס מסר כי במשך השבוע התקיימו בו 17 הופעות של 14 להקות אורחות ובמהלכו צפו בארבעת אולמות הפסטיבל יותר מ-20,000 איש, הישג שהתבטא בתפוסה של יותר מ-90%.

להקתו של מיכאל ברישניקוב White Oak Dance Project פתחה את הפסטיבל ואילו להקת בת-שבע עם "אנאפאזה" של אוהד נהרין סיימה אותו. באורח אירוני, ההכרזה על השתתפותה של להקתו של ברישניקוב הריצה את הצופים לקופות וכל הכרטיסים אזלו ברכישה מוקדמת אך ההד שהותיר המופע עצמו היה דל יחסית. ואילו במקרה של בת-שבע המצב היה הפוך: המכירה המוקדמת הפתיעה את המארגנים בדלותה. הקהל היהודי המתגורר בריביירה, שעליו הסתמכו אנשי השיווק, לא מיהר לקופות אך את רעמי התשואות הממושכות של קהל שואג, שורק ורוקע ברגליו לא ישכחו שם במהרה. בין הלהקות הנוספות שלקחו חלק בפסטיבל, בלט פרנקפורט של וויליאם פורסיית', להקתה של טרישה בראון (ארה"ב), בלט מרסיי, בניהולה של מרי-קלוד פייטרגלה, פיליפ דקופלה (צרפת) עם טריטון, הלהקה הלאומית של ספרד בניהולו של נאצ'ו דואטו, להקת

"טריטון" מאת פיליפ דקופלה
"Triton" by Philippe Decoufle

אדפוס של דימיטרס פאפאיאנו (יוון) ועוד. כמחצית מן הלהקות המשתתפות קטנות יותר. חלקן ניסיוניות בעליל, חלקן מדשדשות על סף הכרה רחבה יותר.

הלהקה היוונית משכה הרבה תשומת לב בפסטיבל ליון, שהתקיים שנה קודם לכן, כשהעלתה את "מדיאה" של פאפאיאנו. בעקבות ההופעה, נעשו מאמצים להביא את הלהקה לישראל, ניסיונות שבינתים עלו בתוהו. במסגרת פסטיבל קאן הציגה הלהקה את עבודתה החדשה - "הצמא האנושי". היצירה כוללת שישה פרקי משנה הקשורים במידה זו או אחרת לנושא הבשורה הנוצרית. למעט הפרק הראשון, שאר החלקים מתקשרים לתימה המרכזית ברבדים היותר מופשטים שלה וגם מי שלא גדל על ברכי הברית החדשה ימצא בהם הומור וחמלה. עם זאת, עבודתו זו מרשימה פחות מ"מדיאה", שהיתה מגובשת סגנונית ויפה עד כאב. פאפאיאנו בא למחול מתחום האמנות הפלסטית (כמו אחרים ובהם יאן פאבר) וניכר בעבודותיו חוש מפותח לתמצות אלמנטים ויכולת להפיק מעמדים דרמטיים תוך ניצול אלמנטים פיסוליים-קינטיים במחול, באמצעות תנועה מופנמת הכוללת אנרגיה עצורה המשוחררת בקפידה. הערב עם להקת המחול הלאומית - ספרד, בניהולו של נאציו דואטו, סיפק הזדמנות נוספת לראות את להקה מצוינת זו. דואטו, שספג לא מעט ממץ אק וירי קיליאן לצד מסורות המחול והשירה הספרדית, נודע במיוחד במגע הלירי, בתחביר זורם ושקוף של עבודותיו. כאן הוא העלה שלוש עבודות שמכסות טווח רחב מן העשייה שלו בשנים האחרונות, כולל את "Self" עבודה שאינה אופיינית לשפתו השגורה וניכרת בה השפעה של פורסיית.

תיאטרון מחול אדפוס "הצמא האנושי" מאת דימיטרי פאפאיאנו, צילום: מ. סטפילידו
Edafos Dance Theater, "Human Thirst" by Dimitris Papaioannou, Photography: M.Stafilidou

כן נערכו תערוכות, סמינרים ודיונים בנושאים מעולם המחול. אחד מהם הוקדש לדמותה של רוזלה הייטאוור (Rosella Hightower), רקדנית ומורה, ילידת ארה"ב, שרקדה בבלט רוס דה מונטה קרלו, בלהקתו של מאסין בבלט רוס החדש של מונטה קרלו. היא יסדה את המרכז למחול קלאסי בקאן (1962) וריכזה סביבה פעילות מחול ענפה שהשפיעה על האיזור. כמו כן ניהלה הייטאוור להקות במרסיי וננסי.

"לה בוקה" מאת דומיניק בואבין
"La Bocca" by Dominique Boivin

להקתו של וויליאם פורסיית' העלתה תוכנית ובה שלוש עבודות: "עבודה בתוך עבודה" ("Workwithinwork"), "קורטט 1" ו"קורטט 2". תוכנית זו הועלתה פעמיים וספק אם השאירה צופה אחד אדיש. עננת האניגמה המרחפת על הערב היא שגרמה להיסוס רב בקהל שביטא את אי הבהירות במחיאות כפיים רפות למדי. בקרב העיתונאים נמשכו הוויכוחים הערים, מארוחת הערב עד ארוחת הבוקר, בין אלה שחשבו שהעבודה הראשונה גרועה ואילו השלישית טובה למדי לבין אלה שסברו את ההפך. העבודה השנייה - "קורטט 1" לא זכתה להיכלל בוויכוח, שכן איש לא צידד בה.

למחרת ערב הבכורה, נערכה מסיבת העיתונאים עם פורסיית' בגלריה של ארמון הקונגרסים במרכז קאן. לא נראה שהתגובות הצוננות מדאיגות אותו. הוא הכריז שהיצירה השנייה "קורטט 1" היא מעשה זיוף אמנותי היתה ללא תקדים. סיפורו חושף מאבקי יוקרה ופוליטיקה בקרב מנהלי הפסטיבלים, מזווית שרק לעיתים רחוקות נחשפת לציבור. מתברר שבוע קודם לכן הופיעה להקת בלט

פרנקפורט בפסטיבל פלרמו (איטליה) ומנהל הפסטיבל שם, הבהיר לפורסיית' בשלב מסוים, שהוא מצפה שבפסטיבל שלו כל העבודות יהיו הצגות בכורה. לפורסיית' היו רק שתי עבודות חדשות והוא לא הרגיש מחויב ליותר מכיוון שלא התחייב חוזית, אבל כדי לרצות את מנהל הפסטיבל, שהתעקש, הוא יצר "סקיצה", איזו אימפרוביזציה מחופפת. "זייפנו את זה", הוא אמר: "אמש, העליתי את זה שוב, כי רציתי לראות את העבודה שוב לפני שאני זורק אותה לפח". אכן, בערב השני, העלתה הלהקה רק שתי עבודות ו"קורטט 1" נגנו, יש לקוות, לתמיד.

לפורסיית' מוניטין כמבשר הזרם הדה-קונסטרוקטיביסטי במחול, שאחד ממאפייניו הוא התרחשות הרב-מוקדית. העבודה הטכנית הנדרשת מן הרקדנים היא תובענית ואגרסיבית במיוחד. בשתי העבודות ה"לגיטימיות" של הערב (אם להתעלם מן הקורטט הממוזר) נדרשים הרקדנים "לפרק" את הגוף, כשכל איבר נקרא לציית לאנרגיה המושכת אותו לכיוון אחר, המנוגד למומנטום

של שאר אברי הגוף, כאילו מונע על-ידי כוחות חיצוניים המותחים, מושכים ומעוותים אותו ומובילים אותו למקומות שהעין לא ראתה קודם לכן. גם לא הגוף.

מבין הלהקות של יוצרים עצמאיים, הפשוטה והמתוחכמת ביותר היתה ללא ספק להקת היחיד של דומיניק בויאבין (צרפת). בויאבין הוא רקדן, קומיקאי, פנטומימאי והיסטוריון של מחול, אלא שההיסטוריה אליבא ד'בויאבין די לה כשהיא מכווצת כולה בספרון דקיק בגודל כף יד, שרובו איורים. הוא פונה לקהל שציוני הדרך והסמלים הוויזואליים אינם זרים לו. לבד, בעזרת עשרות אביזרים פשוטים בתכלית, הוא ממחיש את התחנות המרכזיות במחול, מימי האדם הקדמון ועד לפוסט-מודרניזם. הוא שחקן פיזי מרתק וקומיקאי בחד. רגע הוא קופא, מעלה באוב את מרתה גראהם, ובמשנהו - את נימפת הבלט הרומנטי, מרי טאליוני. כל התחנות החשובות בתולדות המחול עוברות אצלו גריסה ופריסה מחדש. אין פרות קדושות, אין הנחות. המסכות נקרעות, אך כל זה נעשה באהבה נעדרת רשעות.

תיאטרון מחול אדפוס, "הצמא האנושי" מאת דימיטרי פאפיונו, צילום: מ. סטפילו Edafos Dance Theater, "Human Thirst" by Dimitris Papaioannou, Photography: M.Stafilidou